

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 1 юни 2018 г. Комисията предаде на Съвета и на Европейския парламент предложението си за регламент за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE). То е част от поредица от предложени програми за финансиране от Съюза по линия на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г.
2. На 11 декември 2018 г. Парламентът прие изменения на предложението с оглед на започването на преговори със Съвета¹.
3. На 20 декември 2018 г. Съветът прие частичен общ подход², като изключи (постави в скоби) всички разпоредби с отражение върху бюджета или с хоризонтален характер, свързани с МФР, в очакване на съгласието на Европейския съвет по МФР.
4. След тристранните преговори Парламентът и Съветът постигнаха „общо разбиране“ по всички разпоредби извън скобите, което беше потвърдено от Комитета на постоянните представители на 20 март 2019 г.³
5. На 17 април 2019 г. Парламентът прие позицията си на първо четене⁴, като одобри общото разбиране и прие ограничен брой изменения на предложението на Комисията по останалия текст.

¹ Док. 15312/18.

² Док. 15489/18 + COR 1.

³ Док. 7479/1/19 REV 1.

⁴ Док. 8654/19.

6. След съгласието по МФР, постигнато на заседанието на Европейския съвет от 17—21 юли 2020 г.⁵, и последващото споразумение по Регламента за МФР⁶ и свързаното с него Междунституционално споразумение (МИС)⁷, преговорите по предложението бяха възобновени и доведоха до постигането на предварително споразумение между Съвета и Парламента на 17 декември 2020 г.
7. На 13 януари 2021 г. предварителното споразумение беше одобрено от Комитета на постоянните представители, а на 15 януари 2021 г. и от комисията по околна среда, общественото здраве и безопасност на храните (ENVI) на Европейския парламент.
8. На ... 2021 г. Съветът прие позицията си на първо четене в съответствие с член 294, параграф 5 от ДФЕС.

II. ЦЕЛ

9. Целта на предложения регламент относно програмата LIFE е да се създаде инструмент на Съюза за финансиране на действията в областта на околната среда и климата за периода 2021—2027 г. Програмата LIFE цели да допринесе за изпълнението, актуализирането и разработването на политиките и законодателството на Съюза в областта на околната среда и климата чрез съфинансиране на проекти с европейска добавена стойност. Тя ще наследи и замени програмата LIFE за периода 2014—2020 г., както е посочено в Регламент (ЕС) № 1293/2013.

⁵ Док. EUCO 10/20.

⁶ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 11).

⁷ Междунституционално споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28).

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

10. Позицията на Съвета на първо четене е резултат от неформалните контакти между Европейския парламент, Комисията и Съвета, както е предвидено в Съвместната декларация относно практическите условия и ред за процедурата на съвместно вземане на решение⁸.

Постигнатият между институциите компромис съдържа, наред с другото, основните елементи, изложени по-долу.

Общи положения

11. Структурата на програмата LIFE, и по-специално предложеното от Комисията разделение на области и подпрограми, беше запазена, включително интегрирането на финансирането в подкрепа на прехода към чиста енергия, което досега се извършваше по линия на „Хоризонт 2020“.

Що се отнася до целите на програмата LIFE, посочени в член 3, те бяха допълнително уточнени и изяснени. По-конкретно, беше поставен по-голям акцент върху природата и биологичното разнообразие, за да се подчертае, че тази част стои в основата на програмата LIFE. Беше включено позоваване на неутрална по отношение на климата икономика, както и специално упоменаване на подкрепата за изпълнението на общи програми за действие на Съюза, за да може изрично да се вземе предвид приемникът на 7-ата програма за действие за околната среда⁹.

⁸ ОВ С 145, 30.6.2007 г., стр. 5.

⁹ На 14 октомври 2020 г. беше представено предложение за 8-а програма за действие за околната среда (предложение за решение относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2030 г.) — документ 11987/20 — COM (2020) 652 final.

Основни въпроси

Финансов пакет (член 5)

12. Размерът на финансовия пакет за програмата LIFE отразява споразумението, постигнато от Европейския съвет по МФР, и последващото споразумение по Регламента за МФР, което доведе до незначителни съкращения в сравнение с предложението на Комисията. Разпределението на финансовия пакет следва разпределението между областите и подпрограмите, предложени от Комисията.

Интегриране на въпросите, свързани с климата, и амбиция в областта на биологичното разнообразие

13. Позицията на Съвета (член 19, параграф 5 и съображение 29) отразява споразумението на Европейския съвет по МФР и последващото споразумение по Регламента за МФР за увеличаване на свързаните с климата разходи за целия бюджет от 25% на поне 30%. Очакванията са 61% от финансовия пакет на LIFE да допринесат за постигането на тази цел.
14. Значението на разходите, свързани с биологичното разнообразие, и на разработването на методи за проследяването на тези разходи беше подчертано чрез включването в програмата LIFE на съгласието, постигнато по амбицията за биологичното разнообразие в МИС, свързано с МФР. Програмата LIFE съответно ще допринесе за интегрирането на действията в областта на биологичното разнообразие в политиките на Съюза и за постигането на общата амбиция да се предоставят 7,5% от годишните разходи по МФР за целите в областта на биологичното разнообразие през 2024 г. и 10% от годишните разходи по МФР за целите в областта на биологичното разнообразие през 2026 и 2027 г., като същевременно се вземат предвид съществуващите припокривания между целите в областта на климата и биологичното разнообразие (член 19, параграф 5 и съображение 16).

Изпълнение на финансирането (член 9)

15. Предвидена е по-подробна рамка за изпълнението на финансирането, която гарантира, че то бива насочвано към приоритетни действия и проекти. Съответно, най-малко 85% от бюджета за програмата LIFE трябва да бъдат разпределени за безвъзмездни средства за финансирането, наред с другото, на стратегически проекти за опазване на природата по подпрограмата „Природа и биологично разнообразие“, стратегически интегрирани проекти по подпрограмите, свързани с кръговата икономика и действията в областта на климата, и проекти за техническа помощ.
16. Освен това, общите максимални проценти на съфинансиране бяха определени в самия регламент за LIFE на нива, необходими за поддържането на ефективното ниво на подпомагане, предоставяно от програмата. В допълнение и с оглед на адаптивността, която е необходима, за да се отговори на съществуващия диапазон от действия и субекти, в многогодишните работни програми трябва да бъдат определени специфични равнища на съфинансиране.

Критерии за възлагане на проекти и географски баланс (член 9 и член 11, параграф 4)

17. Беше договорено да се зададе по-обща насока за изпълнението на финансирането по отношение както на критериите за възлагане на проекти, така и на постигането на географски баланс в програмата LIFE. Изрично беше посочено, че общият критерий за възлагането на проекти по програмата LIFE е качеството и че Комисията ще се стреми към ефективно, основано на качеството географско покритие в целия Съюз. За да се улесни изпълнението на целите на програмата навсякъде в ЕС и да се насърчи високо качество на предложенията за проекти, ще се осигури финансиране за изграждането на капацитет, свързан с дейностите на органите на държавите членки за повишаване на ефективното участие в проекти по програмата LIFE. Максималната сума, разпределена за безвъзмездни средства с цел изграждане на капацитет на държавите членки с „ниска степен на ефективно участие“, е 15 милиона евро, като максималният процент на финансиране не надвишава 95% от допустимите разходи за проекти.

Многогодишни работни програми (член 18)

18. В предложението на Съвета предвидената продължителност на първата многогодишна работна програма е четири години, а на втората многогодишна работна програма — три години. Освен това, с цел по-добро структуриране и насочване на планирането на действията, в предложението на Съвета се определят по-подробно (в сравнение с предложеното от Комисията) елементите, които да се съдържат в тези работни програми, наред с другото:
- показатели за изпълнението за всяка подпрограма;
 - допълнителна разбивка и уточняване на разпределението на средствата, включително указания за максималния размер на някои видове безвъзмездни средства и проценти на съфинансиране (отразяващи разпоредбите относно изпълнението на финансирането);
 - примерни графици за поканите за представяне на предложения, процедурата за представяне и подбор на проекти и критериите за възлагане.

При разработването на работните програми Комисията трябва да осигурява консултации със заинтересованите страни.

19. Процедурата за приемане на многогодишните работни програми вече е уточнена в Регламента за програмата LIFE. Тези програми ще се приемат чрез актове за изпълнение.

Продължителност и обратно действие (членове 1 и 26)

20. В предложението на Комисията програмата LIFE е с неограничен срок на действие. За да се гарантира, че Комисията ще изготви ново предложение за програма за финансиране на действията в областта на околната среда и климата за следващата МФР, като по този начин се даде възможност на съзаконодателите да преразгледат целите и приоритетите заедно с Комисията, в позицията на Съвета се посочва, че програмата LIFE се създава за МФР за периода 2021—2027 г. Продължителността на програмата е съобразена с продължителността на МФР.

С цел да се осигури плавен преход без прекъсване между предишната (2014—2020 г.) и новата програма LIFE и да се съобрази нейното начало с това на МФР, се предвижда прилагане с обратна сила. По този начин програмата LIFE се прилага от 1 януари 2021 г.

Други въпроси

21. Текстът на регламента беше актуализиран, за да се отразят промените в политиките за околната среда и климата, по-специално чрез позоваване на Европейския зелен пакт.
22. Подкрепя се предложението на Комисията по отношение на участието на трети държави в програмата LIFE (член 6) (което отразява и споразумението на Европейския съвет от юли 2020 г.). Що се отнася до финансирането на дейности извън ЕС, в позицията на Съвета се добавя специална и ограничена разпоредба относно финансовата подкрепа за организирането на многостранни конференции извън ЕС (член 11, параграф 5).
23. Някои разпоредби и съображения с хоризонтален характер бяха адаптирани, за да се гарантира съгласуваност между програмите за финансиране по МФР (по-специално член 16).
24. Комисията предложи да се преустанови използването на специфичното лого на LIFE, но в позицията на Съвета то е запазено (приложение III).

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

25. Позицията на Съвета на първо четене отразява напълно компромиса, постигнат при преговорите между Съвета и Европейския парламент със съдействието на Комисията. Този компромис беше потвърден с писмо от 15 януари 2021 г. на председателя на комисията ENVI на Европейския парламент до председателя на Комитета на постоянните представители. В това писмо председателят на комисията ENVI посочва, че ако Съветът приеме като своя позиция на първо четене предварително договорения текст, след проверка от юрист-лингвистите председателят ще препоръча позицията на Съвета да бъде приета без изменения на второто четене в Парламента.
-